

Поетическата му философия, обаче, достига до шеметни висоти въ „Пѣсенѣта на човѣка“. Тукъ наистина усѣщаме Тютчевското дихание на космоса: сждбата на човѣка е поставена на фона на вѣчността, видена е *sub speci aeternitatis*:

Единъ и сжщъ на битието съ урагана,
азъ шеметно се нося, духъ изъ океана
на тъмнина нестрѣсвана отъ сънь за день,
безъ нѣвга мигомъ негде да застана,
напредъ самотно устремень.

Въ 25 стиха е разказана трагедията на човѣка — човѣка на Ехила, Данте, Шекспира, Гьоте, Достоевски, Нитче... съ вѣчната му устременостъ и неутолена жажда.

Презъ тайната на димнитѣ потоци звездни,
кръзъ ужаса на гробно млъкналиѣ бездни,
заслушанъ азъ минавамъ — бди тревоженъ умъ,
съ надежда за минутитѣ възмездни
на стигнатъ край въ безкраенъ друмъ.

И може би въ безкрая гоня азъ граница,
съ напраздно вѣрванъ сънь за бждаща зорница —
слѣпецъ пробуденъ, слѣпъ отъ вѣка и на вѣкъ
и може би въ заключена тъмница
отъ своя зовъ азъ слушамъ екъ.

Поразително е това вживяване въ космическия хаосъ, „астрономическиятъ“ погледъ, съ който сж видени вселенскитѣ пространства и този изразителенъ поетично — „алгебрически“ речникъ... Яворовскиятъ човѣкъ се чувства най-вече въ последната строфа. Тамъ философията на отчаянието е добила пълното си въплъщение въ образитѣ на слѣпеца и тъмницата.

Песимистичнитѣ размисли и изводи на поета, тъй категорични и ненарушими, правятъ нагледъ едно отстъпление. Пълното отрицание е смутено отъ едно утвърждение: срѣдъ руинитѣ на една вселенска разруха изгрѣва една забравена космическа сила — по-властна отъ всички разрушителни стихии — майчината любовъ:

Азъ всичко съкрушихъ, но ти стоишъ несъкрушима,
и всичко угасихъ, но ти блистишъ неугасима:
загатка отъ гранитъ, по-непрозрачна отъ гранита,
и пламъкъ страховитъ — и въ пламъкъ бездна страховита!
(„Майчина любовъ“)

Но не е ли забележително! Химната тукъ е примѣсена съ нѣщо странно — ужасъ, „леденъ ужасъ“ предъ загадъчната стихия! Защото и въ нея, положителната победна